

Duygusal Zekânın, Yaşam Doyumu ve Akademik Başarıya Etkileri ve Demografik Özellikler Bağlamında Algı Farklılıkları

İsmail BAKAN* Bilge GÜLER*

*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Kahramanmaraş

Özet

Bu çalışmanın amacı; bireylerin üniversite öğrenciliği dönemindeki yaşam doyumunun ve akademik başarısının gelecekteki hayatını önemli derecede etkilediği düşüncesiyle öğrencilerin sahip oldukları duygusal zekâlarının yaşam doyumuna ve akademik başarılarına etkilerini incelemektir. Ayrıca duygusal zekâ ve yaşam doyumunun bireylerin okudukları bölüm ve bazı demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Bu amaçla İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme, İktisat, Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler bölümü 3. ve 4. sınıfında okumakta olan 437 öğrenciye anket uygulanmıştır. Anket uygulaması sonucu elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak; T-Testi, ANOVA, korelasyon ve regresyon analizleriyle test edilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre; duygusal zekânın öğrencilerin yaşam doyumlarını etkilediği görülürken, akademik başarılarını etkilemediği belirlenmiştir. Öğrencilerin okudukları bölümlerine bağlı olarak yaşam doyumları arasında anlamlı farklılıklar oluşurken, duygusal zekâları ile anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Buna göre, işletme bölümü öğrencilerinin yaşam doyumları, kamu yönetimi bölümündeki öğrencilere nazaran daha yüksek çıkmıştır. Demokratik bir tutum sergileyen ailelerin de yaşam doyumunu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak öğrencilerin ailelerinin tutumları duygusal zekâları ile karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Bunların yanı sıra öğrencilerin anne baba medeni durumu, en uzun süre yaşadığı yer, sınıfı ve öğretim türüne göre duygusal zekâları ve yaşam doyumları farklılaşmamaktadır. Fakat cinsiyete göre duygusal zekânın farklılaştığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Zekâ, Yaşam Doyumu, Akademik Başarı, Üniversite Öğrencileri

The Effects of Emotional Intelligence on Life Satisfaction and Academic Success and Perception Differences in the Context of Demographic Characteristic

Abstract

The purpose of this study is to examine the effects of emotional intelligence of students on their life satisfaction and academic success with the thought that life satisfaction and academic success of individuals when they are student at a university affect significantly their future life. It is also aimed to determine whether emotional intelligence and life satisfaction differ significantly according to the individual's departments and some demographic characteristics. For this purpose, a questionnaire was administered to 437 students who are at 3rd and 4th grade of Business Administration, Economics, Public Administration or International Relations departments in faculty of Economics and Administrative Sciences. Obtained data were tested by T-Test, ANOVA, correlation and regression analysis through SPSS program. According to the results of the analyzes; it was determined that while the emotional intelligence affect life satisfaction of students, it does not affect academic achievement. It was seen that there was no significant difference in the emotional intelligence while there were significant differences between life satisfaction according to the students' departments. According to these results, life satisfaction of students in business administration department is higher than students in the public administration department. It has been achieved that the families who demonstrate a democratic attitude also affect life satisfaction. However, no significant difference was observed when the emotional intelligence was compared based on the attitudes of the students' parents. Besides these, there is no difference in the emotional intelligence and life satisfaction according to the marital status of parents, the place where students live longest, the class and type of education of students while it has been observed that emotional intelligence differs according to gender.

Keywords: Emotional Intelligence, Life Satisfaction, Academic Success, University Students

1.Giriş

Bireyin hem kendi duygularını hem çevresindeki insanların duygularını doğru bir şekilde anlayıp değerlendirebilmesi ve duygularını istediği şekilde yönlendirip davranışa dönüştürmesi olarak ifade edilen duygusal zeka hakkında yapılan bazı araştırma sonuçlarına göre; duygusal zeka yaşamdan doyum sağlamada ve yaşamın diğer tüm alanlarında başarıyı yakalamada IQ ile ölçülen zeka kadar önemlidir (Tekin Acar, 2002: 54). Goleman da (1995: 34) duygusal zekânın yaşamda başarıyı yakalamada IQ'dan daha güçlü bir rol oynadığını belirtmiştir.

Duyguların bilişsel süreçlere uyum sağladığını ve bireylerin duyguları hakkında rasyonel olarak düşünebileceğinin aksini öngören duygusal zeka kuramı (Brackett et al., 2011: 89); kişinin arzu ettiği yönde kendini harekete geçirebilmesi, önüne çıkan engellere ve aksiliklere

rağmen istediği yönde ilerlemesi, duygularını kontrol etmesi ve ruh halini kontrol altında tutup düzenleyebilmesi, karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmesi, başkalarını anlaması ve empati kurabilmesi ve tüm bunları yaparken umut içinde olmayı desteklemektedir. (Goleman,1995: 62). Bireyin tüm bunları başarısında duygularını iyi bir şekilde yönetebilmesi önem taşımaktadır. Duygularını arzu ettiği yönde yönetip hedefine ulaşmaya çalışan üniversite öğrencisinin yaşam doyumunu bu durumdan etkilenecektir. Yaşam doyumunu kişinin kendi koyduğu kriterlere göre yaşam koşullarını algılayışı ve buna bir değer yüklemesidir. Bu anlamda bireyin sahip olduğu duygusal zekası yaşam doyumunu etkileyecektir.

Günümüzde gelişimi yakalamak ve sürekli ilerleyebilmenin yolu yaratıcı, üretken, orijinal fikirler sunan, farklılıkları görebilen ve yönetebilen, sürekli öğrenmeyi ve

kendini geliştirmeyi amaç edinensorumluluk sahibi bireylere sahip olmaktan geçmektedir (Köknel, 1998: 82). Karşılaşacağı zorluklarla başa çıkabilen, başkalarını anlayan, topluma faydası olan, empati kurabilen ve çözüm odaklı olan duygusal zekaya sahip bireylerler toplumun geleceği için son derece önemlidir. Bireyin üniversite öğrenciliği döneminden itibaren duygusal zekasını kullanabilmesinin onun yaşam doyumunu ve akademik başarısını etkileyebileceği düşüncesi çerçevesinde bu çalışmada; duygusal zekanın yaşam doyumunu ve akademik başarıya olan etkileri incelenmektedir. Ayrıca duygusal zeka ve yaşam doyumunun bireylerin okudukları bölüm ve bazı demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği test edilmiştir.

2.Kavramsal Çerçeve

2.1. Duygusal Zekâ

1986 yılında WaynePayne tarafından ilk defa ortaya atılan bu kavram yazında 1990 yılında Salovey ve Mayer'in çalışmaları sonucu kullanılmaya başlanmıştır (Çapraz et al., 2009: 195). Bu tarihten sonra ise 1995 yılında Daniel Goleman'ın "Duygusal Zeka Neden IQ'dan Önemlidir" adlı kitabı ile duygusal zeka kavramı yaygınlaşmaya ve akademik örgütlerin dışına da yayılmaya başlamıştır (Çakar ve Arbak, 2004: 34).Goleman (1995) bu kitabında duygusal zekâyı; "bireyin kendisini harekete geçirebilme, aksiliklere rağmen yoluna devam edebilme, dürtüleri kontrol ederek tatmini erteleyebilme, ruh halini düzenleyebilme, empati kurma, umut etme, sorunların düşünmeyi engellemesine izin vermeme" olarak tanımlamıştır.

Bazı yazarlar tarafından çeşitli şekillerde tanımlanan duygusal zekâ kavramları aşağıdaki gibidir;

- Duygusal zeka, kendi ve başkalarının duygularının gücünü doğru bir şekilde sezme, anlama ve duyguları etkili bir şekilde kullanıp ona yol gösterme kabiliyetidir (Cooper ve Sawaf, 2003: 377).
- Toktamışoğlu'na göre (2003: 79) duygusal zeka; kişiler arasında daha güçlü bir iletişimi sağlamak için duyguları, hisleri, sezgileri etkin bir şekilde kullanmak ve yönetmektir.
- Duygusal zeka, kognitif ve duygusal gelişim için düşünceye yol gösterecek ve yardım edecek şekilde duyguları doğru bir şekilde anlama ve bunları hedefe yönelik olarak düzenleyebilme ve kontrol altına alma kabiliyetidir (Mayer et al., 2004: 197).
- Goleman'a göre (2005: 50) duygusal zeka, bireyin amaçları doğrultusunda güdülenmesi, önüne çıkan engellere rağmen ilerleyebilme gücü, kendi duygularının kontrolünü sağlayarak sıkıntıları aşması, başka insanları anlaması ve psikolojik sermayesini pozitif olarak kullanabilmesi kabiliyetidir.
- Druskat'a göre (2006: 28) duygusal zeka; mutlu bir ruh hali için duyguları doğru olarak değerlendirip anlatma ve onu amaçlanan yönde kullanabilme yeteneklerini içermektedir.
- Memduhoğlu ve Yılmaz (2010: 150) tarafından duygusal zeka, kişinin hem kendi hem başkalarının duygularını doğru bir şekilde algılaması ve bu duyguları ifade etmesi sonrasında ise bu duygular arasında ayrımı yapıp bunu insanlarla ilişkisinde kullanabilme kabiliyeti olarak ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla kişisel yetenekler ve sosyal yetenekler olmak üzere iki temel boyut üzerine odaklanan (Parthasarathy, 2009: 32) duygusal zeka, kişinin hem kendini hem etrafında iletişim içinde olduğu insanları tanıyabilmesi, bu sayede hem kendi hem çevresindeki insanların duygusunu doğru olarak algılaması ve bu duyguları etkili olarak değerlendirilmesi ve istenilen şekilde yönlendirip kontrol sağlama yetenekleri toplamıdır (Gürbüz ve Yüksel, 2008: 176). Fakat bu tanımlarla birlikte duygusal zeka duygu ile zekâyı bir araya getirdiğinden dolayı zıtlıkları içermektedir. Bu zıtlığın sebebi ise; zekanın rasyonel düşünce ile tanımlanması iken duyguların rasyonel kararlar içermeyen düşünce ve davranışları barındırmasıdır (Matthews et al., 2002: 7).

Farklı duygusal zekâ tanımlamalarının yanı sıra bazı yazarlar duygusal zekânın boyutlarını da farklı açılardan ele almış ve çeşitli duygusal zekâ modelleri geliştirmişlerdir. Bu araştırmada kullanılan duygusal zekâ modeli Wong ve Law'ın (2002), Davis ve arkadaşlarının (1998) yaptığı dört boyuttan oluşan duygusal zekâyı dayanan ölçek modelidir. Ölçeğin dört alt boyutu ise şunlardır: Kendi Duygularını Değerlendirme, Başkalarının Duygularını Değerlendirme, Duyguların Kullanımı ve Duyguların Düzenlemesidir (Ng, 2007: 178).

Kendi Duygularını Değerlendirme; bireyin kendi derin ve içsel duygularını anlaması, kendini tanıması ve duygularını kolay bir şekilde ifade edebilme kabiliyetidir. Başkalarının Duygularını Değerlendirme; bireyin çevresindeki kişilerin duygularını anlaması, empati kurabilmesi ve başkalarına yardımcı olacak şekilde onların duygularını yönlendirebilme yeteneğidir. Duyguların Kullanımı; istenen amaç doğrultusunda duyguları harekete geçirerek onları başarıya ulaştıracak davranışa dönüştürme kabiliyetidir. Kişi duygularını etkili bir şekilde kullanması ile olumsuz ruh halini olumlu ruh haline çevirerek amaçladığı sonuca ulaşır. Duyguların Düzenlemesi boyutu ise; bireylerin ruh halini kontrol altına alıp, sıkıntı yaşadığı durumlarda duygusunu düzenlemesi veya pozitif hale dönüştürmesi ile ilgilidir. Böylece duygularını düzenleyen bireyler gerektiğinde davranışlarını kontrol altına alıp amaçladığı sonuca ulaşmayı kolaylaştırabilirler (Davies et al., 1998, aktaran, Wong et al., 2004: 536). Tüm bunlar için bireyin kendini motive edebilmesi önemlidir. Kendini motive edebilmek, bireyin karşısına çıkan zorluk ve engellere rağmen hatta başarısızlıklara rağmen bile amaçlara bağlı kalıp mücadele etme, yenilikler ve değişikliklere uyum sağlayıp beraber yol alma yeteneğini gerektirmektedir (Rahim ve Psenicka, 2002: 305).

2.2. Yaşam Doyumu

1961 yılında ilk defa Neugarten, Havinghurst ve Tobin adlı yazarlar tarafından yaşam doyumunu, bireyin bir şeyden beklentisi sonucu elde ettiği ile arzusunu karşılaştırması sonucu duyduğu haz, mutluluk olarak tanımlanmıştır.

Bireyin yaşadığı hayata yüklediği anlam, hedeflere ulaşma, kişilik yapısı, ruh hali, ekonomik durum, çevreye uyum ve sosyal ilişkiler gibi birçok faktörden etkilenen ve kişiden kişiye farklılık gösteren yaşam doyumunu kavramı genel olarak bireyin yaşamı karşısında hissettiği pozitif duygusal tepkiler olarak ifade edilebilir ve yaşamdan memnuniyet derecesi ile ilgilidir (Sung-Mook ve

Giannakopoulos, 1994, Schmitter, 2003, aktaran, Recepoğlu, 2013: 314). Bu faktörlerin yanı sıra yaşam doyumunun bireylerin sahip oldukları duygusal zekâlarından da etkilendiği daha önceki sınırlı sayıda yapılan araştırmalarda (örneğin, Ergin ve ark., 2013; Deniz ve Yılmaz, 2004) görülmüştür. Kişilerin, geliştirilebilir yeteneklerden oluşan duygusal zekâlarını başta eğitim hayatı olmak üzere hayatlarının her alanında kullanması hem yaşam doyumlarında hem akademik başarılarında artış sağlayacaktır.

Duygusal zeka, bireyin tüm yaşamını etkileyen ve yönlendiren bir kavramdır. Ayrıca sadece çalışma hayatında değil bireyin tüm hayatında başarıya ulaşmasında son derece önemlidir. Bireyin yaşamında başarıya ulaşması ise mevki, para ve kariyere sahip olması değil sahip olduklarından mutlu olup, kendini ruhsal olarak iyi hissetmesi ve yaşamından keyif almasıdır (Doğan, 2005: 114). Yani bireyin başarılı olması duygusal zekâsını kullanarak yaşam doyumunu sağlamasına bağlıdır. Bu nedenle duygusal zekâ ile yaşam doyumunu birbirlerine bağlı, birbirleri ile etkileşim içinde olan iki önemli kavramdır.

2.3. Akademik Başarı

En genel anlamda başarı, bireyin öğrenim hayatı boyunca eğitim ortamında aldığı derslerin bireye olan faydasının bir göstergesi olarak tanımlanırken eğitimde başarı ise; okullarda verilen derslerde bireyin başarı durumunun öğretmenler tarafından somut delillere çevrilerek notlarla ifade edilmesi ya da öğrencinin kendine olumlu yönde kattıklarının karşılığı olan “Akademik Başarı” olarak tanımlanabilir (Carter ve Good, 1973, aktaran, Keskin ve Sezgin, 2009: 5).

Öğrencilerin okul hayatları boyunca kendine kazandırdıklarının toplamından oluşan akademik başarı, en somut şekliyle öğrencinin okutulmuş derslerden aldığı notlar ve bunlar sonucu oluşan ağırlıklı genel not ortalamasının hesaplanması yolu ile değerlendirilir. Derslerden alınan notlar, öğrencinin o ders ile ilgili performansını göstermektedir (Green, 2000: 24). Akademik başarı, öğrencilerin başarılarını değerlendirmeye yardımcı olan başarı ölçütlerinden biri olup öğrencinin eğitimi boyunca karşılaştığı durumlardan ve bireyin zekası, yaşı vs. gibi kişisel bazı özelliklerden etkilenmektedir (Karakaş, 1981, aktaran, Kenarlı, 2007: 45).

Duygusal zekanın da bireyin akademik başarısını etkileyen faktörler arasında olduğu daha önce yapılan çalışmalarca (örneğin, Kavcar, 2011; Üzel ve Hangül, 2011) tespit edilmiştir. Duygusal zeka ile akademik başarıyı ilk ilişkilendiren yazar olan Goleman'a göre; duygusal zekaya sahip olan öğrenciler başarılı olmalarına katkı sağlayan kendini güdüleme yeteneğine ve psikolojik sermaye unsurlarından umut, iyimserlik gibi başarıya ulaşmalarını kolaylaştıran yeteneklere sahiptirler. Bunun yanı sıra duygusal zekaya sahip öğrenciler akademik hayatlarında karşılaştıkları baskılara ve zorluklara karşı daha az kaygılıdır (Drago, 2004: 12). Öğrencinin yüksek bir duygusal zeka düzeyine sahip olması, yani hem kendi duygularını hem çevresindeki insanların duygularını anlaması ve iyi analiz etmesi, duygularını amacına yönelik olarak kullanması ve yönetmesi yeteneği sonucu öğrencinin güdülenme gücü artacağından ve çevresi ile iletişimi güçleneceğinden dolayı herkes tarafından sevilir ve dolayısıyla iyi bir okul tecrübesi yaşar ve bu da öğrencinin

akademik başarısını olumlu etkileyebilir. Öğrencinin duygusal zekasının düşük olduğu bir durumda ise tam tersi olaylar gerçekleşebilir ve öğrencinin akademik başarısı bundan olumsuz olarak etkilenebilir (Holt, 2007: 17). Bu anlamda bireyin yüksek duygusal zeka düzeyine sahip olması önemlidir.

Öğrencilerin tüm yaşamını önemli oranda etkileyen akademik başarı, hem birey açısından hem de bireyin içinde yaşadığı toplum açısından son derece önemlidir. Amaçlarına güdülenen, kendini motive edebilen, karşılaştığı zorluklarla baş edebilecek, başarıyı temel koşul olarak alıp kendini geliştiren ve yenileyen, bilgilerle donanmış akademik açıdan güçlü bir öğrenci toplumun yükselmesinde en önemli güç faktörüdür. Akademik başarısızlık söz konusu olduğunda ise yine bu durumdan hem birey hem de toplum etkilenecektir. Bireyin okul hayatında çeşitli nedenlerle yaşadığı akademik başarısızlığı, okuldan istediği verimi alamamasına yol açacak, bireyi okulu terk etme sıkıntısı ile karşı karşıya bırakacak ve dolayısıyla geleceğin nitelikli insan gücü sayısı azalacaktır (Keskin ve Sezgin, 2009: 5). Bunun yanı sıra bireylerin akademik başarısızlıkları yaşam doyumlarını ve motivasyonlarını da olumsuz etkileyecektir. Duygusal zekâ, bireylerin hedeflerine ulaşmasında, zorluklarla baş etmesinde, duygularını kontrol etmesinde onlara yardımcı olacağından dolayı bireyler bu başarısızlıkları duygusal zekalarını geliştirerek aşabilir.

Literatürde, duygusal zeka ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar bulunmaktadır. Kavcar'ın (2011) üniversite öğrencileri, Üzel ve Hangül'ün (2011) ise ilköğretim öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmalarda, öğrencilerin duygusal zekaları ile akademik başarıları arasında anlamlı ilişkiler olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

Dost (2007), Hacettepe Üniversitesi'nde 403 öğrencinin katılımı ile yaptığı çalışmada öğrencilerin yaşam doyumlarının algıladıkları akademik başarıya göre farklılaştığını belirlemiştir. Buna göre, akademik başarısını yüksek düzeyde algılayan bireylerin yaşam doyumlarının da daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çivitci (2012) ise yaptığı çalışmada, yaşam doyumunu yüksek olan öğrencilerin başarı ihtiyaçlarının da daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Bu çalışmaların da gösterdiği gibi duygusal zeka, yaşam doyumunu ve akademik başarı birbirlerine bağlı ve birbirlerinden etkilenen kavramlardır. Öğrencilerin duygusal zekalarını geliştirmesi yaşam doyumlarını arttıracak, yaşam doyumunu artıran bireyin ise başarı ihtiyacı yükseleceğinden akademik başarısı artabilecektir.

Yerli ve yabancı literatürde duygusal zeka, yaşam doyumunu ve akademik başarı ilişkisini özellikle üniversite öğrencileri üzerine inceleyen sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışma İİBF İşletme, İktisat, Kamu Yönetimi ve Uluslararası ilişkiler öğrencileri üzerine yapılması bakımından önem taşımaktadır. Daha önce bu dört bölümün öğrencilerinin duygusal zekalarının yaşam doyumunu ve akademik başarıya etkilerini karşılaştırmalı olarak inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Toplumun kalkınmasında önemli role sahip olan ve geleceğin gençlerini yetiştiren üniversiteler, öğrencilerin duygusal zekalarının gelişimi için gereken özen göstermelidirler (Yılmaz, 2007: 51). Duygusal zeka geliştirilebilir bir özellik taşıdığından dolayı; üniversitede verilen eğitim sayesinde bireyler duygusal zekalarını

geliştirebilir ve bu da yaşam doyumlarını ve akademik başarılarını olumlu yönde etkileyebilir.

Gençliğinin baharını yaşayan üniversite öğrencileri için yaşam doymu son derece önemlidir. Bireyler duygusal zekaları ile karşılaştığı zorlukları, engelleri, olumsuz koşulları pozitif hale dönüştürerek yaşam doyumlarını arttırabilirler. Bu anlamda bireyin duygusal zekası yaşam doyumunun artmasında önem taşımaktadır. Duygusal zekasını kullanabilen bireyin yaşam doymu olumlu etkileneceğinden üniversitedeki akademik başarısı da bu durumu etkileyebilir ve bireyin gelecek yaşamını yönlendirmesi ve şekillendirmesi daha çok kolaylaşabilir.

3. Araştırmanın Metodolojisi

Bu bölümde araştırmanın amacı ve önemi, evreni ve örnekleme, yöntemi ve hipotezleri açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın temel amacı; öğrencilerin duygusal zekalarının, yaşam doymu ve akademik başarıları üzerindeki etkilerini incelemektir.

Literatürde öğrencilerin duygusal zekalarının yaşam doymu ve yaşam doymunun da akademik başarılarına etkilerini ayrı ayrı inceleyen araştırmalar az sayıda da olsa bulunmakla birlikte, duygusal zekanın yaşam doymu ve akademik başarı üzerindeki etkilerini bir arada inceleyen özellikle İİBF öğrencileri üzerine yapılan bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Duygusal zeka, yaşam doymu ve akademik başarı kavramları birbirlerine bağlı olan ve birbirleri ile yakın ilişki içerisinde olan kavramlardır ve birbirlerinden etkilenebilmektedirler. Toplumun geleceği açısından önem arz eden üniversite öğrencisinin başarılı olması bilişsel zekası yanında duygusal zekasına da bağlıdır. Birey geliştirilebilir olan duygusal zekası sayesinde karşılaştığı zorluk ve engelleri aşabilecek, kendini motive edebilecek, çevresi ve arkadaşları ile güçlü bir iletişim kurabilecek ve bu sayede yaşamdan aldığı doymu da arttıracaktır. Bireyin duygusal zekası sayesinde yaşam doymunun artması ise bireyin başarıya daha kolay odaklanmasına ve akademik başarısının artmasına önemli katkılar sağlayabilecektir. Tüm bunların öneminden hareketle bu çalışmanın hedef kitlesini üniversite öğrencileri oluşturmakta olup, araştırma verilerini oluşturmak açısından İİBF İşletme, İktisat, Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler öğrencileri araştırma örneklemini oluşturmuştur. Bu sayede öğrencilerin duygusal zekalarının, yaşam doymu ve akademik başarıları üzerindeki etkilerinin incelenmesinin yanısıra öğrencilerin eğitim aldıkları bölümler bazında anlamlı bir farklılığa sahip olup olmadığı belirlenecek ve öneriler sunulacaktır. Bu çalışmada yalnızca İİBF ve bağlı bölümlerdeki öğrenciler örnekleme alınmış olup, şayet akademik bölüm farklılıkları araştırma değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar oluşturursa, bir sonraki çalışmada öğrenciler sosyal bilimler, fen bilimleri, sağlık bilimleri ve eğitim bilimleri alanlarında örnekleme dahil edilerek oluşturulacak gruplarla, farklı bilim dallarındaki öğrencilerin algı farklılığı veya benzerliği açığa çıkartılmaya çalışılacaktır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini; Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi 3. ve 4.sınıf İşletme, İktisat, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi ve Uluslar arası İlişkiler bölümleri öğrencileri oluşturmaktadır. 450 öğrenciye anket dağıtılmış olup 437 kullanılabilir anket elde edilmiş ve 437 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

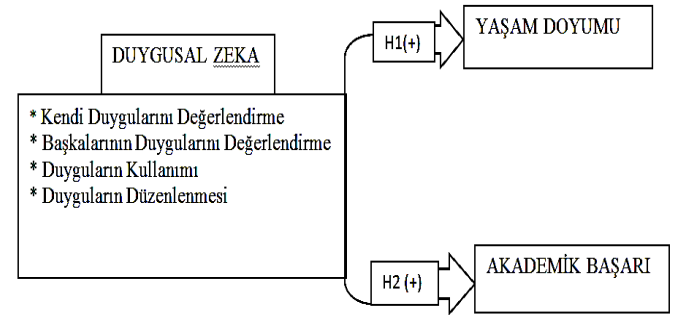
Araştırmanın veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; demografik özelliklerle ilgili sorular, ikinci bölümde; duygusal zekayı ölçmeye yönelik sorular, üçüncü bölümde ise öğrencilerin yaşam doyumlarını belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır.

Duygusal zekayı ölçmek için Wong ve Law'ın (2002), Davis ve arkadaşlarının (1998) geliştirdiği dört boyuttan oluşan ölçek modeli kullanılmıştır. Bu ölçek Kendi Duygularını Değerlendirme, Başkalarının Duygularını Değerlendirme, Duyguların Kullanımı ve Duyguların Düzenlenmesi olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır.

Öğrencilerin yaşam doyumlarını belirlemeye yönelik olarak ise Diener, Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilen ve Köker (1991) tarafından Türkçeye uyarlanan Yaşam Doymu Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek beş soru ve tek alt boyuttan oluşmaktadır. Akademik başarı ise öğrencilerin ağırlıklı genel not ortalamaları ile ölçülmüştür.

Anket uygulaması sonucu elde edilen veriler, SPSS programı kullanılarak; ANOVA, korelasyon ve regresyon analizlerine tabi tutularak araştırma hipotezleri test edilmiştir.

3.4. Araştırmanın Modeli

Araştırma modeli, duygusal zekanın bireyin yaşam doymunu ve akademik başarısını olumlu yönde etkilediğini ifade etmektedir.

3.5. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın temel amacına yönelik olarak hipotezler şu şekilde belirlenmiştir;

H1: Duygusal zeka yaşam doymunu pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı olarak etkilemektedir.

H2: Duygusal zeka akademik başarıyı pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı olarak etkilemektedir.

4. Araştırmaya İlişkin Bulgular Ve Yorumları

Bu bölümde alan araştırmasından elde edilen verilerin istatistiksel analiz sonuçları yer almaktadır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre bulguların yorumu yapılmıştır.

Tablo 1. Güvenilirlik Değerleri

Ölçekler	Alpha Değerleri
Duygusal Zekâ	,859
Kendi Duygularını Değerlendirme	,810
Başkalarının Duygularını Değerlendirme	,777
Duyguların Kullanılması	,816
Duyguların Düzenlenmesi	,809
Yaşam Doyumu	,777

Tablo 1’de görüldüğü gibi duygusal zekâ ve alt boyutları ile yaşam doyumu ölçeğinin alfa katsayıları ,70’in üzerinde olduğu için güvenilirdir.

Tablo 2. Boyutların Ortalamaları

Boyutlar	Ortalama
Kendi Duygularını Değerlendirme	3,8518
Başkalarının Duygularını Değerlendirme	3,7059
Duyguların Kullanılması	3,5578
Duyguların Düzenlenmesi	3,3633
Yaşam Doyumu	3,3469

Duygusal zeka ölçeğinin puanlandırılmasında beşli Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçek puanlamasında Hiçbir zaman:1, Bazen:2, Genellikle:3, Çoğu zaman:4, Her zaman:5 puan olarak değerlendirilmektedir. Buna göre duygusal zekâ boyutlarının ortalamaları incelendiğinde; “Kendi Duygularını Değerlendirme” boyutunun ortalamasının **(3,85)** diğer boyutlara oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğrenciler kendi duygularını değerlendirme konusunda diğer boyutlara nazaran daha iyiyken, duygularını düzenleme ve kontrol etme konusunda diğer boyutlara göre daha düşük bir ortalamaya **(3,36)** sahiptir.

Yaşam doyumu boyutunun ölçek puanlamasında Kesinlikle katılmıyorum:1, Katılmıyorum:2, Karasızım:3, Katılıyorum:4, Kesinlikle Katılıyorum:5 puan olarak değerlendirilmiştir. Buna göre; öğrencilerin yaşam doyumlarının aritmetik ortalaması 3,35 olarak bulunmuştur.

Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular;

Tablo 3’te görüldüğü gibi anketlerden elde edilen demografik verilere göre; öğrencilerin %53,5’i kadın, %46,5’i ise erkektir. %47,6’ işletme bölümü, %22,7’si iktisat, %21,1’i kamu yönetimi ve %8,7’si uluslararası ilişkiler bölümünü öğrencileridir. %32,3’ü 3. sınıf öğrencileri, % 67,7’si ise 4.sınıf öğrencileri olup %53,1’i 1.öğretim, %46,9’u 2. öğretimdir. Yaş dağılımları incelendiğinde %74,4’ünün 19-23 arasında olduğu görülmektedir. Not ortalamalarına bakıldığında, %49’unun not ortalaması 2-2,49 arasındadır. Öğrencilerin ailelerinin genel tutumlarına bakıldığında ise %60,2 gibi bir çoğunluğun ailesinin demokratik bir tutum sergilediği görülmüştür. %89,8’inin anne ve babası evli birlikte yaşamakta, %45,8’inin annesi ilköğretim mezunu, %35,2’sinin babası ise ilköğretim mezunudur. Araştırmaya katılan öğrencilerin "en uzun süre yaşadığımız yer" sorusuna verdikleri yanıtlar incelendiğinde, %33,9’u il, %25,4’ü büyükşehir, %24,7’sinin ise ilçede yaşadığı görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Kişi sayısı	Yüzde		Kişi sayısı	Yüzde
Cinsiyet			Yaş		
Kadın	234	53,5	19-21	51	34,9
Erkek	203	46,5	22-23	246	39,5
Toplam	437	100,0	24-25	118	15,9
Sınıf			26 ve üzeri	22	7,7
3.Sınıf	141	32,3	Toplam	437	100,0
4.Sınıf	296	67,7	Ağırlıklı Genel Not Ortalama		
Toplam	437	100,0	1-1,99	103	23,5
Bölüm			2-2,49	241	49,0
İşletme	208	47,6	2,50-2,99	96	22,0
İktisat	99	22,7	3 ve üzeri	24	5,5
Kamu Yönetimi	92	21,1	Toplam	437	100,0
Uluslararası İlişkiler	38	8,7	Aile Tutumu		
Toplam	437	100,0	Otoriter	160	36,6
Öğretim Türü			Demokratik	263	60,2
1.Öğretim	232	53,1	İlgisiz	14	3,2
2.Öğretim	205	46,9	Toplam	437	100,0
Toplam	437	100,0	Anne Eğitim Durumu		
Anne baba medeni durum			Okuryazar değil	69	15,8
Boşanmış ayrı yaşıyor	10	2,3	İlkokul	200	45,8
Evli birlikte yaşıyor	393	89,8	Ortaokul	68	15,6
Anne vefat etti	3	0,7	Lise	71	16,2
Baba vefat etti	27	6,2	Ön Lisans	9	2,1
Anne baba vefat etti	4	0,9	Lisans	15	3,4
Toplam	437	100,0	Lisansüstü	5	1,1
Baba Eğitim Durumu			Toplam	437	100,0
Okuryazar değil	17	3,9	En uzun süre yaşadığımız yer		
İlkokul	154	35,2	Köy	50	11,4
Ortaokul	75	17,2	Kasaba	20	4,6
Lise	117	26,8	İlçe	108	24,7
Ön Lisans	22	5,0	İl	148	33,9
Lisans	45	10,3	Büyükşehir	111	25,4
Lisansüstü	7	1,6	Toplam	437	100,0
Toplam	437	100,0			

Araştırma Hipotezlerinin Testine İlişkin Bulgular;

Araştırmanın temel amacı olan, duygusal zekanın yaşam doyumu (H1) ve akademik başarı (H2) üzerindeki etkilerini incelemek için öncelikle korelasyon analizi yapılarak

araştırma değişkenleri arasındaki ilişkiler incelenmiş, daha sonra regresyon analizi ile bağımsız değişkenin (duygusal zeka) bağımlı değişkenler (yaşam doyumu ve akademik başarı) üzerindeki etki düzeyleri açığa çıkartılmıştır.

Korelasyon Analizi Sonuçları;**Tablo 4.** Duygusal Zekâ, Yaşam Doyumu ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler

		Akademik Başarı	Yaşam Doyumu
Kendi Duygularını Değerlendirme	PearsonCorrelation	-,021	,256**
Sig.		,661	,000
Başkalarının Duygularını Değerlendirme	PearsonCorrelation	-,028	,192**
Sig.		,560	,000
Duyguların Kullanılması	PearsonCorrelation	,048	,375**
Sig.		,317	,000
Duyguların Düzenlenmesi	PearsonCorrelation	,007	,284**
Sig.		,879	,000
Yaşam Doyumu	PearsonCorrelation	,049	
Sig.		,305	

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan duygusal zeka ile bağımlı değişkenleri olan yaşam doyumu ve akademik başarı

arasındaki ilişkiyi açığa çıkartmak için korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizi sonuçlarına göre duygusal

zekanın dört alt boyutu ile yaşam doyumu arasında istatistiksel olarak anlamlı ($p<,001$) ve pozitif bir ilişki olduğu, ancak akademik başarı ile aralarında anlamlı ilişkiler olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla, korelasyon

analizi bulguları araştırmamızın birinci hipotezini (H1) doğrular yönde çıkmış iken araştırmamızın ikinci hipotezini (H2) destekler yönde değildir.

Regresyon Analizi Sonuçları;

Tablo 5. Duygusal Zekânın Yaşam Doyumuna Etkileri

Model	Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişken	Adjusted R ²	β	P
1	Kendi Duygularını Değerlendirme	Yaşam Doyumu	,156	,059	,269
	Başkalarının Duygularını Değerlendirme			0,59	,228
	Duyguların Kullanılması			,273	,000
	Duyguların Düzenlenmesi			,121	,018
F=21,075 Sig.=,000					

Regresyon analizi sonucuna göre;

Adjusted R² determinasyon katsayısına göre, yaşam doyumundaki değişkenliğin %15,6'sının duygusal zekânın iki bağımsız değişkeni olan duyguların kullanılması (β :.273, $p<,001$) ve duyguların düzenlenmesi (β :.121, $p<,05$) tarafından açıklandığı anlaşılmaktadır. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki tüm ilişkiler anlamlı değildir. Analiz sonuçlarına göre; öğrencilerin kendi duygularını kullanıp iç motivasyonlarını sağlaması yaşam doyumlarını da pozitif

yönde (β :.273, p :.000) etkilemektedir. Ayrıca öğrencilerin kendi duygularının kontrolünü sağlayıp onları düzenlemesi yine yaşam doyumlarını da pozitif yönde (β :.121, p :.018) etkilediği görülmüştür. Bunun yanı sıra öğrencilerin kendi duygularını ve başkalarının duygularını anlayıp değerlendirmesinin yaşam doyumlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Dolayısıyla **H1** hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Tablo 6. Duygusal Zekânın Akademik Başarıya Etkileri

Model	Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişken	Adjusted R ²	β	P
1	Kendi Duygularını Değerlendirme	Akademik Başarı	-,003	-,042	,473
	Başkalarının Duygularını Değerlendirme			-,035	,513
	Duyguların Kullanılması			,082	,162
	Duyguların Düzenlenmesi			-,008	,886
F=,622 Sig.=,647					

Tablo 6'daki regresyon analizi sonucuna göre duygusal zekânın akademik başarıyı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde etkilemediği görülmüştür. Bütün istatistiksel anlamlılık değerleri ,05'ten büyük olduğu için, duygusal

zekânın akademik başarı üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğunu söylemek mümkün değildir.

Dolayısıyla **H2** hipotezi reddedilmiştir. Araştırma verileri ve bu örnekleme açısından duygusal zeka akademik başarıyı etkilememektedir.

Tek Yönlü ANOVA Analiz Sonuçları;

Tablo 7. Öğrencilerin Okudukları Bölüm İle Yaşam Doyumlarının Karşılaştırılması

	Bölüm	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P.
Yaşam Doyumu	İşletme	208	3,45	,74891	4,248	,006
	İktisat	99	3,33	,77090		
	Kamu Yönetimi	92	3,09	,96872		
	Uluslararası İlişkiler	38	3,44	,83550		

Post Hoc Test (Tukey HSD)

	Bölüm	Bölüm	Ortalama Farkı	P
Yaşam Doyumu	İşletme	Kamu Yönetimi	,35556	,003

Yukarıda yapılan ANOVA analizi sonucuna göre; öğrencilerin okudukları bölüm ile yaşam doyumları karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,006$). Anlamlı farklılığın nereden kaynaklandığını bulmak için ise Tukey analizi yapılmıştır. Tukey analizi sonucuna göre, anlamlı farklılık işletme ve kamu yönetimi öğrencilerinden kaynaklanmaktadır. Buna göre; işletme bölümü öğrencilerinin kamu yönetimi bölümünde okuyan öğrencilere göre yaşam doyumlarının daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 8. Öğrencilerin Okudukları Bölüm İle Duygusal Zekalarının Karşılaştırılması

	Bölüm	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Duygusal Zeka	İşletme	208	3,66	,56609	,915	,434
	İktisat	99	3,59	,62553		
	Kamu Yönetimi	92	3,55	,64308		
	Uluslararası İlişkiler	38	3,68	,58465		

Yapılan analiz sonucu öğrencilerin okudukları bölüm ile duygusal zekaları karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 9. Öğrencilerin Ailelerinin Tutumu İle Yaşam Doyumlarının Karşılaştırılması

	Aile Tutumu	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaşam Doyumu	Otoriter	160	3,21	,80151	6,705	,001
	Demokratik	263	3,45	,82627		
	İlgisiz	14	2,90	,82112		

Post Hoc Test (Tukey HSD)

	Aile Tutumu	Aile Tutumu	Ortalama Farkı	P
Yaşam Doyumu	Otoriter	Demokratik	-,24399	,008
	Demokratik	İlgisiz	,55399	,035

ANOVA analizi sonucuna göre; öğrencilerin ailelerinin genel tutumları ile yaşam doyumları karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,001$). Anlamlı farklılığın nereden kaynaklandığını bulmak için ise Tukey

analizi yapılmıştır. Tukey analizi sonucuna göre, aile tutumu demokratik olan bireylerin yaşam doyumlarının, aile tutumu otoriter ve ilgisiz olanlara göre daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Ailelerinin Tutumu İle Duygusal Zekalarının Karşılaştırılması

	Aile Tutumu	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Duygusal Zeka	Otoriter	160	3,61	,60143	,090	,914
	Demokratik	263	3,63	,59847		
	İlgisiz	14	3,59	,59024		

Yapılan analiz sonucuna göre; duygusal zeka ile öğrencilerin aile tutumu karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 11. Anne Baba Medeni Durumu İle Öğrencilerin Duygusal Zekalarının Karşılaştırılması

	Anne Baba Medeni Durum	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Duygusal Zeka	Boşanmış ayrı yaşıyor	10	3,60	,42919	,207	,934
	Evli birlikte yaşıyor	393	3,62	,60609		
	Anne vefat etti	3	3,88	,47186		
	Baba vefat etti	27	3,64	,56677		
	Anne baba vefat etti	4	3,77	,62993		

Yapılan analiz sonucuna göre; öğrencilerin anne babalarının medeni durumu ile duygusal zekaları karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 12. Anne Baba Medeni Durumu İle Öğrencilerin Yaşam Doyumlarının Karşılaştırılması

	Anne Baba Medeni Durum	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaşam Doyumu	Boşanmış ayrı yaşıyor	10	2,72	,82839	1,846	119
	Evli birlikte yaşıyor	393	3,38	,80944		
	Anne vefat etti	3	3,27	,46188		
	Baba vefat etti	27	3,21	,92733		
	Anne baba vefat etti	4	3,15	1,03763		

Yapılan analiz sonucuna göre; öğrencilerin anne babalarının medeni durumu ile yaşam doyumları karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 13. En Uzun Süre Yaşanılan Yer İle Öğrencilerin Duygusal Zekalarının Karşılaştırılması

	En uzun süre yaşanılan yer	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Duygusal Zeka	Köy	50	3,57	,56971	,755	,555
	Kasaba	20	3,68	,60204		
	İlçe	108	3,70	,60569		
	İl	148	3,60	,59248		
	Büyükşehir	111	3,58	,61212		

Yapılan analiz sonucuna göre en uzun süre yaşanan yer ile öğrencilerin duygusal zekaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 14. En Uzun Süre Yaşanılan Yer İle Öğrencilerin Yaşam Doyumlarının Karşılaştırılması

	En uzun süre yaşanan yer	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	P
Yaşam Doyumu	Köy	50	3,29	,84969		
	Kasaba	20	3,13	,80072		
	İlçe	108	3,38	,84354	,518	,722
	İl	148	3,34	,84739		
	Büyükşehir	111	3,39	,75865		

Yapılan analiz sonucuna göre en uzun süre yaşanan yer ile öğrencilerin yaşam doyumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

T-Testi Analizi Sonuçları;

Tablo 15. Öğrencilerin Cinsiyet, Sınıf, Öğretim Türü ile Yaşam Doyumlarının Karşılaştırılması

		Sayı	Ortalama	Standart Sapma	T	P
Cinsiyet	Kadın	234	3,38	,81786	,867	,387
	Erkek	203	3,31	,82537		
Sınıf	3.Sınıf	141	3,40	,75119	,958	,339
	4.Sınıf	296	3,32	,85241		
Öğretim Türü	1.Öğretim	232	3,33	,84167	-,336	,737
	2.Öğretim	205	3,36	,79904		

Yukarıda yapılan T-Testi analizi sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyeti, sınıfı ve öğretim türü ile yaşam doyumları karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 16. Öğrencilerin Cinsiyet, Sınıf, Öğretim Türü ile Duygusal Zekalarının Karşılaştırılması

		Sayı	Ortalama	Standart Sapma	T	P
Cinsiyet	Kadın	234	3,56	,61207	-2,217	,027
	Erkek	203	3,69	,57555		
Sınıf	3.Sınıf	141	3,60	,60983	-,535	,593
	4.Sınıf	296	3,63	,59312		
Öğretim Türü	1.Öğretim	232	3,65	,57435	1,129	,260
	2.Öğretim	205	3,59	,62343		

Yapılan T-Testi analizi sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyetleri ile duygusal zekaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<,005$). Buna göre erkeklerin duygusal zekalarının (3,69) kadınlara göre daha fazla olduğu görülmüştür (3,56). Fakat öğrencilerin sınıfı ve öğretim türü ile duygusal zekaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

5. Sonuç Ve Öneriler

Duygusal zekanın yaşam doyumuna ve akademik başarıya etkilerinin incelendiği bu çalışmada; duygusal zeka boyutlarından “Duyguların Kullanımı” ve “Duyguların Düzenlenmesi” boyutlarının öğrencilerin yaşam doyumlarını pozitif yönde etkilediği görülmüştür. Ancak, duygusal zeka boyutlarından “Kendi Duygularını Anlama” ve “Başkalarının Duygularını Anlama” boyutlarının öğrencilerin yaşam doyumlarını etkilemediği belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin duygusal zekalarının akademik başarılarını etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç Kavcar (2011) ve Üzel ve Hangül’ün (2011) yaptıkları çalışmalar ile paralellik göstermemiştir. Bu yazarların çalışmalarında duygusal zekanın akademik başarıyı etkilediği görülürken bu çalışmada böyle bir etki bulunmamıştır.

Duygusal zekanın tüm alt boyutları ile yaşam doyumları arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunurken, akademik başarı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Duygusal zeka ve yaşam doyumları arasındaki pozitif ve anlamlı ilişkiler Ergin ve ark. (2013) ve Deniz ve Yılmaz’ın (2004) çalışmaları ile paralellik göstermiştir. Bu sonuç doğrultusunda, öğrencilerin

duygusal zeka düzeyleri arttıkça yaşam doyumlarının da arttığı söylenebilir.

Öğrencilerin kendi duygularını değerlendirme konusunda diğer duygusal zeka boyutlarına nazaran daha iyiyken, duygularını düzenleme ve kontrol etme konusunda ise diğer boyutlara göre nazaran daha zayıftırlar.

İşletme bölümü öğrencilerinin kamu yönetimi bölümünde okuyan öğrencilere göre yaşam doyumlarının daha fazla olduğu görülmüştür. Aile tutumu demokratik olan bireylerin de yaşam doyumlarının aile tutumu otoriter ve ilgisiz olan bireylere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bunların yanı sıra anne baba medeni durumu ve en uzun süre yaşanan yer ile öğrencilerin yaşam doyumları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Öğrencilerin okudukları bölüm, aile tutumu, anne baba medeni durumu ve en uzun süre yaşanan yer ile öğrencilerin duygusal zekaları anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğrencilerin sınıfları ve öğretim türlerine göre de duygusal zekaları ve yaşam doyumları farklılaşmamaktadır. Fakat öğrencilerin cinsiyetleri ile duygusal zekaları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Bu sonuçlara göre; öğrencilerin yaşam doyumlarının sağlanmasında özellikle kendi duygularını kontrol edip onu amaçları yönünde kullanarak kontrol edebilmesinin yaşam doyumlarını önemli ölçüde etkilediği sonucuna ulaşıldığından dolayı; öğrencilerin geliştirilebilir olan duygusal zekalarını bu yönde kullanıp yaşam doyumlarını arttırabilecekleri söylenebilir. Bunu başarabilmenin bir yolu da araştırma sonuçlarında bulunan ailelerin demokratik tutum sergilemeleridir. Bu yüzden aileler çocuklarına karşı demokratik bir tutum içinde olmaya özen göstermelidir. Çünkü yaşam doyumu sağlamış bir birey hem aileler için hem toplum için çok önemlidir. Üniversite yıllarından itibaren bu doyumun sağlanması bireyin gelecek yaşamını da olumlu etkileyecektir.

Araştırma sonuçlarına göre işletme bölümü öğrencilerinin kamu yönetimi bölümündeki öğrencilere göre yaşam doyumlarının daha fazla olduğu görülmüştür. Öğrencilerin akademik eğitim aldıkları bölümlerin yaşam doyumlarında bir farklılığa yol açmasının nedenleri bir başka araştırmada ele alınarak incelenmelidir.

Birey duygusal zekasını kullanmak için öncelikle kendini tanımalıdır. Kendini tanımayan bir bireyin başkasını anlaması ve tanınması zordur. Kendini tanıyan birey, başkalarını tanımada ve duygularını kullanmada daha başarılı olacaktır ve yaşam doyumu artacaktır.

Bu çalışmamızda duygusal zekanın akademik başarıyı etkilemediği görülmüştür. Ancak bu çalışmanın tek bir üniversitede ve sadece İİBF bölümlerinde yapılması araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Daha genellenebilir bir sonuç vermek adına başka üniversitelerde, başka bölümlerde ve başka enstitülerde de bu etki araştırılabilir.

Kaynaklar

Brackett, M., Rivers, S.E. ve Salovey, P.(2011), "Emotional Intelligence: Implications for Personal, Social, Academic, and Workplace Success", *Social and Personality Psychology Compass*, 5(1), 88-103.

Carter, V.ve Good, E. (1973), *Dictionary of Education*, McGraw Hill Book Company, New York.

Cooper, R.K.Sawaf. A.(2003), *Liderlikte Duygusal Zeka, Sistem Yayıncılık*, İstanbul.

Çakar, U., ve Arbak, Y.(2004), "Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zekalı ilişkisi ve Duygusal Zeka", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 23-48.

Çapraz, B.Kesken, J.Ayyıldız, N. ve İlic, D.(2009), "Yönetim Zeka'ya Doğru: Yönetim Zeka ve Bileşenlerini Tanımlamaya Yönelik Kavramsal Bir Çalışma", *Ege Akademik Bakış*, 9(1), 187-211.

Çivitvi, A. (2012), "Üniversite Öğrencilerinde Genel Yaşam Doyumu ve Psikolojik İhtiyaçlar Arasındaki İlişkiler", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 321-336.

Deniz, M.E. ve Yılmaz, E.(2004), "Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Zeka Yetenekleri ve Yaşam Doyumları", XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı.

Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. ve Griffin, S. (1985). "The Satisfaction With Life Scale", *Journal Of Personality Assessment*, 49 (1), 71-75.

Doğan, S. (2005), *Çalışan İlişkileri Yönetimi*, Kare Yayınları, İstanbul.

Dost, M.T.(2007), "Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi", *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 132-143.

Drago, J.M.(2004), *The Relationship Between Emotional Intelligence and Academic Achievement in Nontraditional College Students*, Doktora Tezi, Walden University.

Druskat, et al.(2006), *Linking Emotional Intelligence And Performance At Work Current Research Evidence with Individuals and Groups*, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, Mahwah, New Jersey London.

Ergin, B.Kaynak, B.Pınarcık, Ö. ve Arslan, E.(2013), "Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Duygusal Zekaları ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişki", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 35-42.

Goleman, D.(1995), *Emotional Intelligence*, Bantam Books, New York.

Goleman, D. (2005), *Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir?* (çev. B.S.Yüksel), Varlık Yayınları, İstanbul.

Green, A.L.(2000), "The Perceived Motivation for Academic Achievement Among African American College Students", *The Florida State University*.

Gürbüz, S. ve Yüksel, M.(2008), "Çalışma Ortamında Duygusal Zeka: İş Performansı, İş Tatmini, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Bazı Demografik Özelliklerle İlişkisi", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 9 (2), 174-190.

Holt, S.(2007), *Emotional Intelligence and Academic Achievement in Higher Education*, Doktora Tezi, Pepperdine University.

Karakaş, S. (1981), *Psikolojiye Giriş Ders Kitabı*, Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları, Ankara.

Kavcar, B.(2011), *Duygusal Zeka İle Akademik Başarı Ve Bazı Demografik Değişkenlerin İlişkileri: Bir Devlet Üniversitesi Örneği*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kenarlı, Ö.(2007), *Duygusal Zeka- Akademik Başarı Etkileşimine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi Diyarbakır.

Keskin, G. ve Sezgin, B.(2009) "Bir Grup Ergen Akademik Başarı Durumuna Etki Eden Etmenlerin Belirlenmesi", *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(10), 3-18.

Köker, S.(1991), *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeyinin Karşılaştırılması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Köknel, Ö.(1998), *Dolu Dolu Yaşamak*, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.

Matthews, G., et al., (2002), *Emotional Intelligence Science and Myth*, Massachusetts, The MIT Press.

Mayer, J.D., et al.(2004), "Emotional Intelligence: Theory, Findings, and Implications", *Psychological Inquiry*, 15(3), 197-215.

Memduhoğlu, H.B. ve Yılmaz, K.(2010), "Yönetimde Yeni Yaklaşımlar", Pegem Akademi, Ankara.

Neugarten, B.Havighurst, R. ve Tobin, S. (1961),The Measure of Life Satisfaction. Journal of Gerontology, 16, 134-143.

NG, K.M.Wang, C.Zalaquett, C.P. ve Bodenhorn, N.(2007), “A Confirmatory Factor Analysis of the Wong and Law Emotional Intelligence Scale in a Sample of International College Students”, Int J Adv Counselling, 29, 173–185.

Parthasarathy, R.(2009) “Emotional Intelligence and the Quality Manager Beauty and the Beast?”, The Journal For Quality & Participation January.

Rahim, M.A.ve Psenicka, C. (2002), “A Model Of Emotional Intelligence And Conflict Management Strategies: A Study In Seven Countries”. The International Journal Of Organizational Analysis, 10(4), 302-326.

Recepoğlu, H.(2013), “Öğretmen Adaylarının Yaşam Doyumları ile Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1), 311-326.

Salovey, P. ve Mayer, J.D.(1990), “Emotional Intelligence”, students at risk for school failure”, Journal of Applied Psychology, 82, 221-234

Sung-Mook, H. ve Giannakopoulos, E. (1994), “The relationship of satisfaction with life to personality characteristics”, Journal of Psychology Interdisciplinary & Applied 128(5), 547-555.

Tekin Acar, F.,(2002), Duygusal Zeka Yeteneklerinin Göreve Yönelik Ve İnsana Yönelik Liderlik Davranışları İle İlişkisi: Banka Şube Müdürleri Üzerine Bir Alan Araştırması, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Toktamışoğlu, M.(2003), Aklın Öteki Sesi-Duygusal Zekâyla Başarı, Kapital Yayıncılık, İstanbul.

Wong, C.S. ve Law, K.S. (2002), “Development of an emotional intelligence instrument and an investigation of its relationship with leader and follower performance and attitudes,” TheLeadershipQuarterly, (13), 1–32.

Wong, C.S.Law, K.S.Wong, P.M.(2004), “Development and Validation of a Forced Choise Emotional Intelligence Measure for Chinese Respondents in Hong Kong, Asia Pacific Journal of Management”, 21(4), 535–559.

Üzel, D., ve Hangül, T.(2011), ‘Duygusal Zeka ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki’, Balıkesir.

Yeşilyaprak, B. (2001), Duygusal Zeka ve Eğitim Açısından Doğurguları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 7 (25), 139-146.

Yılmaz, S. (2007), Duygusal Zeka ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki’ Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.